

22/9 2021

• ee DG → verbetering
lessen

• meer onderzoek!

Aan Minister van SZW

nota

Kamerbrief Reflectieonderzoek totstandkoming Wi2021
RadarAdvies

BRIEF ONDERTEKENEN

Directie [redacted]

Datum
30 augustus 2022

Onze referentie
[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Tweede contactpersoon
[redacted]

Bijlage(n)
0

Aanleiding

Op 4 februari 2021 heeft de Tweede Kamer ingestemd met de motie¹ van Bente Becker (VVD) om, in de context van het uitstel van de wet van 1 juli 2021 naar 1 januari 2022, te reflecteren op de uitvoeringsketen inburgering, en te bezien welke verbeteringen kunnen worden doorgevoerd. Om tegemoet te komen aan de motie is RadarAdvies gevraagd om een reflectieonderzoek uit te voeren. Met het verzenden van dit reflectieonderzoek, voorzien van beleidsreactie, aan de Tweede Kamer, is de motie uitgevoerd.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de Kamerbrief over het Reflectieonderzoek te ondertekenen.

Kernpunten

- RadarAdvies heeft in de periode van april t/m juli 2022 het onderzoek uitgevoerd. Op 8 juli is het rapport aan SZW opgeleverd.
- Met het verzenden van dit reflectieonderzoek, voorzien van beleidsreactie aan de Tweede Kamer, is de motie uitgevoerd.
- De lessen die uit dit traject worden getrokken, en de aanbevelingen die door RadarAdvies worden gedaan zijn herkenbaar, waardevol en goed bruikbaar.
- Gedurende het gehele traject, van uitvoering onderzoek tot en met het opstellen van de beleidsreactie, zijn relevante stakeholders betrokken.

Toelichting

Voorafgaand proces

- Voordat de Wet inburgering 2021 (Wi2021) op 1 januari 2022 in werking trad, is de inwerkingtreding ervan op drie momenten uitgesteld, telkens met een half jaar².
- De aankondiging van het laatste uitstel leidde tot teleurstelling bij met name gemeenten en vormde voor mevrouw Becker (VVD) aanleiding kritische vragen te stellen aan de toenmalige minister van SZW tijdens een AO op 3 februari 2021. Onder andere heeft zij de vraag gesteld waarom er geen integrale programmaorganisatie is opgericht, nu DUO dit in 2019 in een

¹ Kamerstukken II, 2020/21, 35 483, nr. 69

² In februari 2019 is de inwerkingtreding uitgesteld van 1 juli 2020 naar 1 januari 2021; in maart 2020 verschuift deze datum naar 1 juli 2021; en in november 2020 wordt 1 januari 2022 als streefdatum genoemd.

uitvoeringstoets als belangrijke randvoorwaarde had genoemd voor de (tijdige) invoering van de Wi2021.

- Ook heeft zij in dit kader een motie ingediend om, in de context van het uitstel van de wet van 1 juli 2021 naar 1 januari 2022, te reflecteren op de uitvoeringsketen inburgering, en te bezien welke verbeteringen kunnen worden doorgevoerd. Tijdens het debat heeft de toenmalige minister aangegeven dat hij de gevraagde reflectie graag wilde doen.
- In een brief van 19 november 2021³ is de Tweede Kamer naar aanleiding van de motie geïnformeerd over de (bestaande) gezamenlijke programmaorganisatie.
- Naar aanleiding van vragen van mevrouw Becker over deze brief heeft de toenmalige staatssecretaris tijdens een WGO van 22 november 2021 een toezegging gedaan alsnog de resultaten van de reflectie en de geleerde lessen aan de TK te sturen.
- In afstemming met de Stuurgroep VOI is ervoor gekozen om de reflectie te laten uitvoeren door een externe partij en de reflectie te gebruiken om lessen op te halen voor eventuele volgende grote wetstrajecten/stelselherzieningen in de toekomst en de verdere doorontwikkeling van de samenwerking in de inburgeringsketen. Daarmee is de scope van de reflectie iets verbreed ten opzichte van de motie.

Datum

30 augustus 2022

Onze referentie

Stakeholders

- Bij de uitvoering van het onderzoek heeft RadarAdvies een brede groep stakeholders geconsulteerd.
- Deze stakeholders hebben eerder deze zomer het reflectierapport ontvangen, en de kans gekregen aandachtspunten voor de beleidsreactie en/of de verdere samenwerking aan SZW mee te geven.
- De Kamerbrief met de beleidsreactie op het reflectieonderzoek van Radaradvies is afgestemd met de Stuurgroep VOI.

Aanbevelingen en vervolg

- RadarAdvies heeft met het onderzoek antwoord gegeven op de volgende vraag: *Wat heeft bevorderend gewerkt gedurende het hele proces van de totstandkoming van de Wet inburgering, de lagere regelgeving en de voorbereiding op de uitvoering? En wat kan hiervan geleerd worden ten aanzien van andere wetstrajecten en de samenwerking binnen het inburgeringsstelsel?*
- De onderzoekers hebben (kort samengevat) geconcludeerd dat zowel de wet en lagere regelgeving als de voorbereiding op de uitvoering onder hoge tijdsdruk tot stand zijn gekomen. De samenwerking tussen het wetstraject, het traject rond de lagere regelgeving en de voorbereiding op de implementatie heeft positief bijgedragen aan een tijdige voorbereiding in het veld en bood mogelijkheden om lagere regelgeving op basis van de eerste ervaringen en inzichten te verrijken en aan te scherpen. Tegelijkertijd was de uitwerking van de lagere regelgeving vertraagd, waardoor andere processen ook vertraging hebben opgelopen, zoals het aanpassen van informatiesystemen in de inburgeringsketen.
- De onderzoekers hebben verder aangegeven dat vooral 'politieke tijd' van doorslaggevend belang lijkt te zijn geweest bij het tot drie keer toe uitstellen van de wet, en niet de benodigde 'uitvoeringstijd'. Dit heeft geleid tot teleurstelling bij de stakeholders, zo stelt RadarAdvies. De keuze is gemaakt

³ Kamerstukken II, 2021/22, 35 925 XV, nr. 14.

een complexe stelselherziening door te voeren die in een zo kort mogelijke tijd tot stand moest komen. Er is hoge druk op het proces gehouden zodat de urgentie niet naar de achtergrond zou verdwijnen. Door deze druk is er telkens voor gekozen de inwerkingtreding een half jaar, in plaats van een jaar, te verplaatsen. Het ministerie had een realistischere planning kunnen hanteren, en onderlinge afhankelijkheden eerder zichtbaar moeten maken.

Datum
30 augustus 2022

Onze referentie

- RadarAdvies heeft (samengevat) 9 aanbevelingen gedaan voor voor toekomstige vergelijkbare stelselwijzigingen:
 1. Geef de doelgroep een vaste en invloedrijke plek gedurende het proces van totstandkoming van het nieuwe stelsel;
 2. Betrek alle relevante stakeholders in een vroeg stadium zodat hun praktijkkennis meegenomen wordt in het nieuwe stelsel;
 3. Benut de kracht van een gedeeld gevoel van urgentie onder stakeholders en stel hier zichtbaar vertrouwen in;
 4. Neem betrokkenen mee in wat er concreet van hen verwacht wordt en koppel terug wat er met hun input is gedaan;
 5. Betrek uitvoeringsorganisaties aan de voorkant van het proces en neem signalen serieus door waar nodig aanpassingen te maken aan wet en lagere regelgeving;
 6. Investeer in het gezamenlijk belang maar schrik niet als stakeholders hun positie weer innemen gedurende het samenwerkingsproces;
 7. Maak zo vroeg mogelijk een planning die realistisch en haalbaar is met ruimte om elkaars werkwijzen en ervaringen goed te leren kennen en elkaars belangen te begrijpen;
 8. Maak onderlinge afhankelijkheden en afspraken over hoe je op elkaar kunt rekenen in een vroeg stadium inzichtelijk;
 9. Zorg voor goede afstemming tussen departementen en wees richting stakeholders duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is en wie het aanspreekpunt is voor wat.
- Daarnaast bevat het rapport enkele concrete aanbevelingen voor de (verdere) samenwerking binnen de inburgeringsketen:
 - Het is cruciaal om elkaar niet los te laten na de implementatie, maar de samenwerking met betrokken partijen ook daarna vast te houden.
 - Een lerend stelsel moet in staat zijn om signalen - positief en negatief - op te pikken, en hier in gezamenlijkheid van te leren.
 - Kennis en begrip van elkaar, elkaars organisaties en elkaars belangen is essentieel bij een ketensamenwerking.
- De lessen die uit dit traject kunnen worden getrokken en de aanbevelingen zijn herkenbaar en goed bruikbaar voor toekomstige vergelijkbare (wets)trajecten.

Daarnaast sluiten zij naadloos aan op het Ketenplan inburgering, dat de afgelopen maanden in nauwe samenwerking met betrokken partijen is uitgewerkt (gereed medio oktober 2022).

Behelven
we deze
lessen
ook
bij
andere
trajecten
zoals
KO
of
aanpak?